

De amter – Århus og Nordjyllands amter – der har haft den største arbejdsløshed, har fået tildelt en procentvis større andel af tilskudssummen end den procentvise andel af fredede bygninger skulle berettigede dem til. Når bortses fra Sønderjyllands amt, der på trods af de laveste ledighedstal modtog en relativt stor del af tilskudssummen, fordi der i dette amt var et antal yderst påtrængende istandsættelsesarbejder, er der tilstræbt et afbalanceret forhold i fordelingen af tilskudene til de forskellige amter.

Fordelingen af projekter, der har modtaget støtte, på byområder og landområder er 2:1. Dette svarer til fordelingen af fredede bygninger mellem by og land, idet 2/3 af de fredede bygninger ligger i byområder. Når man ser på arbejderne art, har de ekstraordinære bevillinger fortrinsvis været anvendt til istandsættelsesarbejder på tag og fag, der har været umiddelbart nødvendige for opretholdelsen af de fredede bygninger. Samtidig har der været tale om arbejder, der – omend kostbare – restaureringsmæssigt set har været ret ukomplerede. Omfanget af nødvendigt tilsyn og ekspertrådgivning har derfor ligget under gennemsnit.

Med en direkte lønkvote på 0,65 og en indirekte lønkvote på 0,15 har tilskuddene givet en beskæftigelse på i alt ca. 480 mandår. Effekten af den seneste beskæftigelsesbevilling vil være endt pr. 31. december 1978.

Forskellige omstændigheder gør det vanskeligt at drage videregående konklusioner med hensyn til støttebehovet ud fra erfaringerne med de ekstraordinære bevillinger. For det første beror bevillingerne størrelse på politiske beslutninger, der først og fremmest er truffet ud fra beskæftigelsesmæssige hensyn. For det andet har den foretagne begrænsning i kredsen af støtteberettigede medført, at der vanskeligt kan siges noget om det samlede behov for støtte. De støtteberettigede, der blev udtaget, udgjorde i vidt omfang en særligt trængende gruppe, samtidig med at det har været en bevidst linie at prioritere de mest akutte og mest kapitalnødlidende projekter højest. For det tredje har det været således, at bygningsfredningsmyndighederne selv har opsøgt støtteværdige projekter ud fra deres kendskab til behovet. Der har således ikke været tale om, at man har indkaldt ansøgninger efter offentliggørelse af de ekstraordinære støttemuligheder.

Det eneste, der med sikkerhed kan uddrages af erfaringerne med de hidtidige beskæftigelsesbevil-

linger, er, at der selv blandt den begrænsede kreds af støtteberettigede har været og er et større støttebehov, end de ekstraordinære bevillinger har kunnet dække. Det må endvidere antages, at støttebehovet for den fredede bygningsmasse som helhed væsentligt overstiger de ydede ekstraordinære bevillinger i hvert fald i en overskuelig periode, jfr. bemærkningerne ovenfor om det igennem en årække oparbejdede efterslæb. Det kan endelig med nogenlunde sikkerhed siges, at støtteprocenten i den ideelle situation vil dale noget, og egenfinansieringen stige tilsvarende, såfremt også private ejere inddrages blandt støtteberettigede, sandsynligvis til et sted mellem 40 og 50 pct. med en yderligere faldende tendens, såfremt et højt støtteniveau kan opretholdes i en rimelig lang periode.

4.5. Statens Bygningsfredningsfonds støttevirksomhed

4.5.1. Den væsentligste nydannelse ved lovændringen i 1966 var oprettelsen af Statens Bygningsfredningsfond, jfr. gældende lovs §§ 16 og 17, og på tilsvarende måde var motiveringen for lovændringen i 1969 i det væsentlige ønsket om at forhøje det lovbundne tilskud til fondet fra 400.000 til 800.000 kr. årligt. Der har hvert år i overensstemmelse med lovens krav været afgivet beretninger til folketinget om fondets virksomhed. I det følgende gives en samlet redegørelse for fondets virksomhed over hele perioden, herunder også for fondets anvendelse af de ekstraordinære beskæftigelsesbevillinger, som er blevet ydet i perioden 1975–1978.

4.5.2. Anvendelsen af fondets ordinære midler i perioden 1966–1978

I perioden 1. april 1966 – 31. marts 1978 har fondet i henhold til gældende lovs § 16, stk. 1, modtaget som statstilskud i alt 8 mill. kr. fordelt årligt med 400.000 kr. i finansårene 1966–67 – 1969–70 og årligt 800.000 kr. i finansårene 1970–71 – 1977–78.

Dette beløb er anvendt på følgende måde:

Tilskud

Ca. 2 mill. kr. er blevet anvendt til tilskud, overvejende i de første år efter fondets oprettelse. Der er således i det store og hele ikke ydet tilskud efter 1. april 1975.

Tilskud har i det væsentlige været koncentreret om enkelte større opgaver, nemlig: